

5. Végül is miért fontos ez nekünk?

A Föld története során az emberi faj abba a felelősségteljes helyzetbe került, hogy csaknem kedvére sáfárkodhat a természeti kincsekkel. Hogy nem voltunk, nem vagyunk jó gazdák, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy szabályokkal kell önmagunktól megvédeni az élő rendszereket. Az EU-csatlakozással olyan források nyíltak meg, amelyek régióinkban az eddiginél jóval nagyobb mérvű beruházásokat, fejlesztéseket tesznek lehetővé. Ez persze szükségszerűen jelentős pusztítással, divatos szóval élve természetátalakítással jár. Meg kell tehát erősíteni a természetvédelem hadállásait is, amíg nem késő. A Natura 2000 hálózat egy ilyen beépített kontroll lehetőségét teremti meg.

Az, hogy a társadalom egésze érdekeltté és részesévé válik Magyarország természeti értékeinek megőrzésében, hosszú távon való fenntartó használatában, talán hozzásegít egy oly régóta áhított harmonikus kapcsolat kialakításához az emberi faj és a többi élőlény között. Látunkunk kell azonban, hogy a Natura 2000 szabályrendszere, előírásai is éppen annyit érnek, amennyire sikerül azokat betartani. Régóta hangoztatott szemléletváltásra van szükség, Európa természeti örökségét a következő generációkra csak így örökíthetjük át. A Natura 2000 hálózat erre csak lehetőséget ad, a természet védelmét önmagától és önmagában nem képes megoldani.

További információ:
www.natura.2000.hu

A kiadvány megjelenését az Európai Unió támogatta.

A tartalomért kizárólag a kiadó felelős.

Kiadja a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület.

Fotó: Várhelyi Tivadar, Imre Tamás, Szakál László, Ifj. Vasuta Gábor,

Máté Bence, Motkó Béla

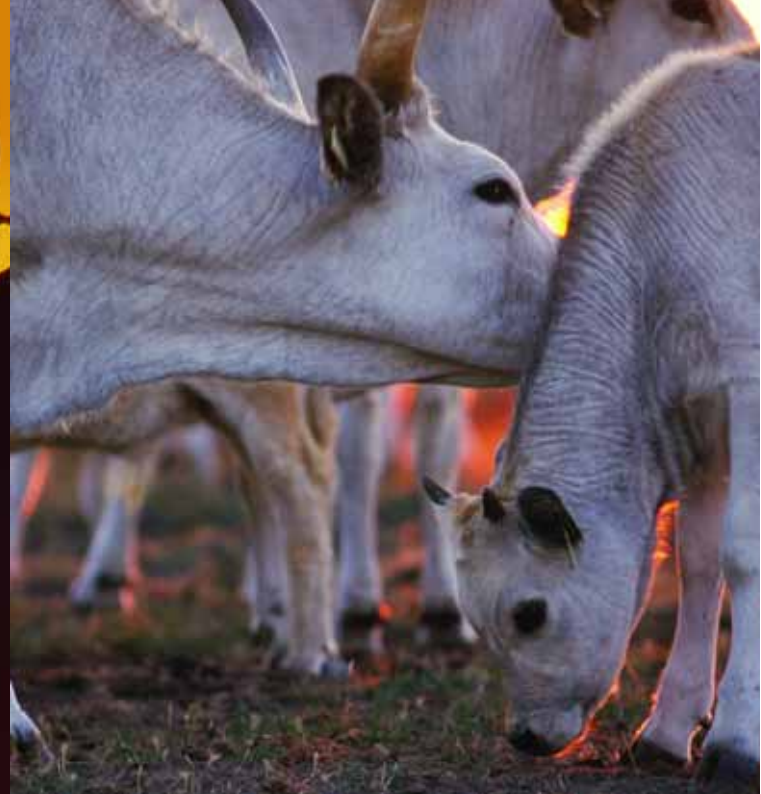
**Natura 2000,
hogy a természet
ne csak emlék legyen**

A Natura 2000 az Európai Unió ökológiai hálózata.

Magyarország 20,6 százaléka a Natura 2000 hálózat része.

www.natura.2000.hu

1. Mi a Natura 2000?

Definíció szerint a Natura 2000 az európai jelentőségű védett területek összefüggő hálózata, amely az élőlények ökológiai igényeinek és természetes elterjedésének megfelelő méretű és elhelyezkedésű életterekből áll. A területek kijelölése az Európai Unió tagállamai számára kötelező érvényű, mondhatnánk: „kötelezően választható”. A hálózatot két, egymástól függetlenül kijelölt területtípus; a különleges madárvédelmi területek és a különleges természetmegőrzési területek közösen, egymással sokszor jelentős átfedésben építi fel.

A Natura 2000 hálózat célja a tagországok veszélyeztetett természetes élőhelyeinek, vadon élő állat- és növényfajainak, összefoglalva biológiai sokféleségének egységes szempontok alapján történő megőrzése. Ezt a feladatot ugyanakkor a természetvédelmi szempontokat szem előtt tartó, fenntartó gazdálkodási formák támogatásával, a társadalom egészének bevonásával kívánja megvalósítani.

2. Hogyan került Magyarország a hálózatba?

A hálózat hazai lánczemeinek kijelölése uniós csatlakozásunk egyik feltétele volt. Nem is működhet egy ilyen rendszer másképpen, mint úgy ha, a természet és védelmének „határtalansága” a kontinens teljes területén, jogszabályi szinten is szavatolt.

A Natura 2000 területekre vonatkozó általános szabályok a 2004. október 8-án életbe lépett kormányrendelettel kerültek a magyar jogrendbe.

Az újonnan csatlakozó országokban a gazdasági fejlődés, így a természetpusztítás is később kezdődött el, mint az észak- és nyugat-európai országokban. Nálunk még a *megőrzésen* lehet a hangsúly, a komorabb hangulatú *helyreállítás* helyett.

Hazánk természetes élőhelyei, gazdag állat- és növényvilága egyedülálló értéket képviselnek Európában; számos, másutt nem, vagy csak ritkán előforduló, úgynevezett „pannonikummal” büszkélkedhetünk. Ennek köszönhető, hogy hazánk területe egy új, önálló életföldrajzi régió a Pannon Régió részeként jelent meg a palettán.

3. Mitől lesz egy terület a Natura 2000 hálózat része?

Egyszerűen fogalmazva attól, hogy állandóan, vagy időszakosan olyan élővilágnak ad otthont, amelynek megőrzése közösségi érdek; a fajok és élőhelyeik védelme csak így biztosítható.

A területek kijelöléséhez az Európai Unió két irányelve képezi a szakmai és jogi hátteret. Az irányelvek olyan európai uniós jogszabályok, amelyek közös célokat és előírásokat fogalmaznak meg a tagországok számára. Tartalmuk kötelezően beépítendő az illető tagország jogrendjébe, aminek „sikerességét” az EU ellenőrzi. Minden csatlakozó ország egyedi, védelemre szoruló természeti értékeivel bővíthette az irányelvek értelmezési körét, még a területek kijelölése előtt. A Madárvédelmi Irányelv alapján kijelölt hazai különleges madárvédelmi területek a fentebb említett kormányrendelet értelmében a Natura 2000 hálózat részeivé váltak.

Az *Élőhelyvédelmi Irányelv* a madárfajokon kívül minden más, a tagországok területén természetes körülmények között előforduló állat- és növényfaj, valamint ezek élőhelyeinek védelmét szolgálja. Az irányelv alapján kijelölt különleges természetmegőrzési területek listájának felülvizsgálata és véglegesítése jelenleg is zajlik.

A Natura 2000 hálózat magyarországi elemeit legkésőbb 2013-ig kell véglegesíteni.

4. Az eddigi védett területek nem voltak elegendőek?

Azon túl, hogy a Natura 2000 hálózattal az ország területének több, mint egyötöde (20,6%-a) nyert védettséget, látható, hogy a kijelölt területek az egész országot „képviselek”, valóban hálózattá szerveződnek. A hálózat az országhatárokon átnyúlik, szomszédos területekkel kapcsolódik.

Persze a természetvédelmi szempontból eddig is értékesnek minősített területek „megítélése” nem változott, így az országos jelentőségű védett területek szinte kivétel nélkül a hálózat részeivé váltak. A hazai természetvédelmi jogszabályok mellett európai szintű jogi védelem biztosítható egyes fajoknak és élőhelyeknek, egyedi igényekre szabottan alapítva meg a megfelelő gazdálkodási formákat.

Az irányelvek egyértelműen fogalmazzák meg a kijelölés feltételeit és céljait is, az eredmények könnyen értelmezhetők és mérhetők, ez az eddigi gyakorlathoz mérve kevesebb kibúvóra ad lehetőséget.

További különbség, hogy a kijelölt területeken a védelem, és az azzal összhangban lévő természetkímélő gazdálkodás európai uniós támogatást élvez; a tagállamoknak rendszeresen be kell számolniuk a Natura 2000 hálózat területeinek állapotáról és a védelmi intézkedések sikeréről.

